

Programma Slavernijverleden - Nieuwsbrief 11

Beeld: ©NP/Hollandse Hoogte/ Robin Utrecht

18 december 2024

Gespreksstarter Wie zijn wij

De afgelopen maanden voerden we op 18 plekken door heel Nederland een gesprek over het Slavernijverleden. Soms met studenten, soms met toevallige voorbijgangers op de markt of met bezoekers van een festival. Op een aantal van deze plekken zorgden we voor verdiepende gesprekken. Onder andere samen met Stuart Kensenhuis, Usha Marhe en Sidney Breidel, schrijver Raoul de Jong, theatermaker Mathieu Wijdeven voerden we gesprekken over hun familiegeschiedenis en de verhalen van slavernij die zij tegen kwamen. Het is belangrijk dat we dit gesprek voeren, met zowel de witte als de zwarte Nederlander. Zodat het gedeelde verleden met elkaar wordt besproken.

Tot in januari zetten we deze gesprekken door. De serie van gesprekken eindigt met de bijeenkomst 'Slavernijverleden, heden, toekomst' in de Balie, Amsterdam. Daar brengen we alle inhoud samen. Wat hebben we tijdens de gesprekken in het land gehoord, wat hebben we daarvan geleerd? Hoe ziet een gezamenlijke toekomst eruit en wat is daar voor nodig? Deze opbrengst is onder andere input voor het Herdenkingscomité Slavernijverleden dat verder aan de slag gaat met het vergoten van kennis en bewustwording over het slavernijverleden.

Wie zijn wij? De gespreksstarter

Wat weet jij van de slavernij en de rol die Nederland hierin speelde? 'Wie zijn wij?' nodigt je uit om in gesprek te gaan over het slavernijverleden. De gespreksstarter is geïnspireerd op, en een levensgrote variant van het spel 'Wie is het?'. 'Wie zijn wij?' bevat portretten van mensen die op een bepaalde manier een verbinding hebben met het slavernijverleden. Onder begeleiding van een gespreksleider bevragen deelnemers hun eigen perspectief en dat van anderen op de geportretteerde mensen.

En verder

In de afgelopen periode zijn er ook stappen gezet in de totstandkoming van het Herdenkingscomité Slavernijverleden en de subsidieregeling voor maatschappelijke initiatieven. Daar later in deze nieuwsbrief meer over.

In het nieuwe jaar staat er een aantal belangrijke bijeenkomsten en momenten in de agenda. Op maandag 27 januari zal er een voortgangsbijeenkomst plaatsvinden. Hier zal het comité zich presenteren en ook zal de minister aanwezig zijn om in gesprek te gaan met het publiek. De uitnodigingen hiervoor zijn verstuurd. Ook zal eind januari er een nieuwe voortgangsbrief aan de Kamer worden gestuurd.

Subsidieregeling maatschappelijke initiatieven

De voorbereidingen om de regeling die op 1 juli 2024 op papier is beschreven ook daadwerkelijk uit te kunnen voeren, krijgen steeds meer vorm. Denk daarbij aan het aanvraagproces, het verwerken van alle aanvragen, het inrichten van de onafhankelijke adviescommissie en de begeleiding bij de aanvragen.

In de vorige nieuwsbrief schreven we dat we streefden om op 1 april 2025 de eerste rondes voor subsidieaanvragen te openen. Deze openingsdatum wordt opgeschoven naar 1 juli 2025. Dan zal een eerste categorie van het eerste tijdvak voor zowel Europees Nederland als het Caribisch deel van het Koninkrijk worden geopend. Wanneer er meer bekend is over deze openstelling en planning van de daarop volgende tijdvakken, laten we dat onder andere via deze nieuwsbrief weten.

Om iedereen goed te informeren, worden ook de te organiseren informatiebijeenkomsten in Europees Nederland opgeschoven. Deze worden in mei 2025 georganiseerd in verschillende steden. Ook komt er een online webinar. De uitnodigingen voor deze bijeenkomsten en het webinar zullen op tijd worden verstuurd, onder andere via deze nieuwsbrief.

Voor de subsidieregeling in Suriname wordt er op dit moment naar een partij gezocht die voor de uitvoering ervan kan zorgen.

Herdenkingscomité Slavernijverleden

In de vorige nieuwsbrief vertelden we over het vormen van het herdenkingscomité. De vertegenwoordigers van het Caribisch deel van het Koninkrijk en het NiNsee hebben inmiddels comitéleden voorgedragen. Suriname en Aruba nog niet. De beoogd comitéleden hebben elkaar in oktober ontmoet tijdens de zogenoemde werkweek op Curaçao. Daar hebben de comitéleden elkaar beter leren kennen en uitgewisseld wat hun ambities en ideeën zijn voor het Herdenkingscomité. In januari zal het Herdenkingscomité officieel worden ingesteld. Zij zullen zich voorstellen op de voortgangsbijeenkomst op 27 januari.

Astrid Elburg, de voorzitter van het herdenkingscomité, heeft de afgelopen maanden al met veel belanghebbenden gesproken over de belangrijke opdracht waar dit comité voor staat. Zowel in Europees Nederland, als in het Caribisch deel van het Koninkrijk en Suriname. Zij sprak met vertegenwoordigers van de Marron en Inheemse gemeenschappen en jongeren die betrokken zijn bij dit dossier. Ook met burgemeesters en wethouders van diverse gemeenten zoals Rotterdam, Houten, Utrecht Amsterdam en Den Haag, met de gouverneur van Curaçao, en de nationaal coördinator slavernijverleden in Suriname. Daarnaast maakte de voorzitter kennis met enkele lokale herdenkingscomités.

Het herdenkingscomité zal worden ondersteund door een kleine werkorganisatie met vestigingen in het Nederlandse en het Caribische deel van het koninkrijk. Inmiddels is een kwartiermaker aangesteld. De werkorganisatie zal in eerste instantie vooral met tijdelijke contracten werken, maar naar verloop van tijd zal een deel worden omgezet in vaste contracten. Een aantal medewerkers is al aan de slag. Binnenkort zullen hier enkele vacatures voor worden opengesteld.

Caribisch deel van het Koninkrijk

Gebaseerd op de aanbevelingen in het rapport Ketenen van het Verleden is er - naast de excuses voor het slavernijverleden op 19 december 2022 - een aantal toezeggingen gedaan aan de zes (ei)landen. Deze zijn de basis voor de verdere invulling van de 33 miljoen euro voor beleidsintensiveringen op Bonaire, St Eustatius, Saba, Curaçao, Aruba en Sint Maarten. Om deze toezeggingen, plus mogelijke andere projecten uit te voeren, zijn de aangewezen vertegenwoordigers van de eilanden samen met het programmateam van het Directoraat-Generaal Koninkrijksrelaties aan de slag gegaan om per eiland actieagenda's te maken. Tijdens een werkweek in de laatste week van oktober gingen de aangewezen vertegenwoordigers en inhoudelijk experts van de verschillende eilanden met elkaar in gesprek om concreet invulling te geven aan de actieagenda's en mogelijkheden tot samenwerking te verkennen. Uiterlijk 1 juli 2025 zullen de eilanden elk hun actieagenda indienen bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Suriname

De gesprekken tussen Suriname en Nederland over de opvolging van de excuses, waaronder over de voor Suriname beschikbare fondsen, gaan in hun eigen tempo door. Suriname wil een platform opzetten voor nakomelingen van tot slaaf gemaakte personen en andere betrokkenen. De president van Suriname zal dit platform oprichten.

Naamswijziging

De regeling voor naamswijziging is op 1 juli van dit jaar gestart. De regeling is bedoeld voor volwassenen die afstammen van tot slaaf gemaakten en hun achternaam willen veranderen. Er zijn verschillende mogelijkheden voor het kiezen van een nieuwe achternaam:

- Letters omdraaien in de huidige achternaam.
- Een voor- of achtervoegsel toevoegen of verwijderen.
- De naam van een andere ouder of voorouder kiezen.
- Een volledig nieuwe achternaam kiezen die nog niet in Nederland voorkomt.

Hier kunt u de volledige procedure en voorwaarden voor naamswijziging lezen.

Leernetwerk SZW

In opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is het Leernetwerk Slavernijverleden voor gemeenten opgezet, uitgevoerd door Radar Advies. Dit netwerk is vanaf september succesvol van start gegaan. Aan het Leernetwerk nemen 18 gemeentes deel. Zij leren in acht thematische bijeenkomsten en via inhoudelijke opdrachten over thema's die raken aan de doorwerking van het slavernijverleden op lokaal niveau. Bijvoorbeeld over discutabel cultureel erfgoed en samenwerking met het lokale maatschappelijk middenveld. Deelnemende gemeentes kunnen op deze manier erkenning en doorwerking van het slavernijverleden een structurele plek in hun beleid geven. Het leernetwerk loopt nog tot medio 2025 en levert concrete kennisproducten op (handreikingen e.d.) die breder zullen worden gedeeld, onder andere via de VNG en deze nieuwsbrief.

Vacatures Nationaal Slavernijmuseum

Het Nationaal Slavernijmuseum wordt een museum dat doet, dat bezoekers activeert, met groepen reflecteert, geschiedenis kleur geeft, gemeenschappen samenbrengt en gelijkwaardigheid stimuleert.

In 2017 heeft de gemeente Amsterdam initiatief genomen om een Nationaal Slavernijmuseum op te richten. Het ministerie van OCW ondersteunt de ontwikkeling van dit museum sinds 2019 vanwege de spilfunctie van dit museum voor de verdieping en verspreiding van de kennis en het bewustzijn over het slavernijverleden in het Koninkrijk en daarbuiten. Het Nationaal Slavernijmuseum museum opent in 2030 zijn deuren op het Java-eiland in Amsterdam. In 2025 gaat het project een nieuwe fase in. Dan wordt het Nationaal Slavernijmuseum een stichting met een eigen bestuur. Voor deze nieuwe fase zoekt de gemeente Amsterdam naar een directeur-bestuurder, een voorzitter en twee leden voor de Raad van Toezicht.

Hebt u interesse? Lees de vacatures via onderstaande links. U kunt tot en met 8 januari 2025 reageren.

[Vacature Voorzitter en twee leden Raad van Toezicht Nationaal Slavernijmuseum - Colourful People](#)

[Vacature Directeur-bestuurder Nationaal Slavernijmuseum - Colourful People](#)

Het wervingsbureau Colourful People is verantwoordelijk voor de werving- en selectieprocedure.

Tot slot

Zijn er onderwerpen die u graag terugleest in deze nieuwsbrief of wilt u met ons in gesprek? Dan horen wij dat graag. U kunt ons benaderen via:

PostbusProgrammaSlavernijverleden@minbzk.nl